

ABSTRAKT

Ochrana životního prostředí ve vybraných řízeních podle stavebního zákona

Nekontrolovaná stavební činnost může poškodit přírodní zdroje, ekosystémy i jednotlivé složky životního prostředí nezvratným či obtížně napravitelným způsobem, a tím znemožnit další vývoj či dokonce přežití obyvatel planety.

V českých podmínkách přispívá k ochraně životního prostředí především regulatorní činnost správních orgánů, a to za účasti subjektů dotčených určitým stavebním záměrem. Tato disertační práce se proto zabývá metodami, způsoby, instituty a nástroji ochrany životního prostředí v rámci vybraných řízení usměrňujících výstavbu. Konkrétně je cílem práce zhodnotit možnosti uplatnění environmentální ochrany v rámci realizačně-povolovacích postupů zakotvených v ustanoveních § 103 až § 117 stavebního zákona. Samostatně je zkoumán každý z pěti stavebně-procedurálních režimů, jejichž užití předznamenává potencialitu konkrétní stavební záměr provést, tedy režim stavebního řízení, ohlášení, veřejnoprávní smlouvy, oznámení s certifikátem autorizovaného inspektora a záměrů nevyžadujících stavební povolení ani ohlášení.

Proces povolování staveb významně ovlivňuje řada faktorů, které brání efektivnímu posuzování konkrétních stavebních záměrů z hlediska jejich environmentálních dopadů. Mezi jinými jde o roztržitost veřejného stavebního práva, časté změny hmotněprávních i procesněprávních norem, rozkolísaný vývoj soudní judikatury i nejednotné doktrinní názory. Zpracovaný text tak přináší ucelený přehled právních norem veřejného stavebního práva, které se dotýkají povolování realizační fáze výstavby, přičemž analyzuje jejich návaznost na nástroje a možnosti uplatňování zájmů chránící životního prostředí ve vnitrostátním, evropském a mezinárodním kontextu. Vzhledem k překotnému vývoji veřejného stavebního práva hodnotí práce také dopad dvou „velkých“ novel stavebního zákona (č. 350/2012 Sb. a č. 225/2017 Sb.). Dokument neopomíjí kriticky zhodnotit dopady rozpolcených judikатурních a doktrinních přístupů a v souvislosti s probíhající diskusí o rekonstrukci předkládá návrhy pro zefektivnění povolovacího procesu za současného zachování odpovídajících environmentálních standardů.

Samotná disertační práce je rozdělena do pěti věcných kapitol. Úvodní z nich se zabývá právním zakotvením ochrany životního prostředí a jejími obecnými východisky. Zkoumána je

míra vlivu environmentálních principů a zásad na rozhodovací činnost správních orgánů. Z důvodu roztržitosti norem stavebního práva veřejného a tím i elementů environmentální ochrany z nich vycházejících je v druhé kapitole analyzováno více než sto právních předpisů (úrovně vnitrostátní, evropské a mezinárodní) a jejich četných vazeb na procesy povolování výstavby. V rámci třetí kapitoly se práce zabývá instituty, subjekty a prvky, které jsou společně jednotlivě zkoumaným realizačně-povolovacím postupům. Jde zejména o vymezení předmětu stavební regulace, struktury a činnosti stavebních úřadů a dotčených orgánů hájících veřejné zájmy včetně vydávání závazných stanovisek. Mezi ostatními postupy podrobně rozebranými v kapitole čtvrté je zvláštní pozornost věnována stavebnímu řízení a způsobům uplatňování environmentálních požadavků v jeho jednotlivých fázích. Závěrečná pátá kapitola shrnuje výstupy z unikátního výzkumu porovnávajícího českou právní úpravu stavebního řízení s právním systémem amerického státu Oregon.

Klíčová slova

ochrana životního prostředí, veřejné stavební právo, stavba, stavební zákon, stavební řád, stavební řízení, stavební povolení, ohlášení stavby, veřejnoprávní smlouva, certifikát autorizovaného inspektora, stavební úřad, dotčený orgán, veřejný zájem, závazné stanovisko, environmentální spolek